

نماهی به آموزش و پرورش ابتدایی

کتاب صابری

www.ketab.ir

سرشناسه : صابری، کوکب، ۱۳۴۶
عنوان و نام پدیدآور : نگاهی به آموزش و پرورش ابتدایی
مشخصات نشر : تهران: شبهای سپید، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری : ۱۰۴ ص.

ISBN : 978-600-94717-3-7

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۱۷-۳-۷

وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل مشاهده است
شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۱۸۲۳۹

نگاهی به آموزش و پرورش ابتدایی

نویسنده: کوکب صابری

صفحه آرا: محمد اسدی

طراح جلد: سپیده آزاد دولت آبادی

ویراستار: زینب محمودیان

چاپ اول ۱۳۹۴

ISBN : 978-600-94717-3-7

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۱۷-۳-۷

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

ناشر: شبهای سپید

آدرس : میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، کوچه مهدیزاده، پلاک ۹، واحد ۱۳

تلفن : ۶۶۹۴۸۶۳۲

قیمت : ۸۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۳	هدف
۲۳	معلم
۴۳	دانش آموز
۴۹	پرورش ارزش ها
۵۳	ارزیابی نیروی یادگیری
۶۱	ارزش یابی
۶۵	گزارش به اولیای دانش آموز
۷۱	مشاوره و راهنمایی تحصیلی
۷۱	روش ها
۸۷	جمله نویسی
۹۵	نقاشی
۹۹	تعلیمات اجتماعی

مقدمه

بنام او که بخشنده و مهربان است

گفتنی را باید گفت چه این امر او است که تعلیم را او است و ترتیب و تربیت همه هستی از او صادر می‌شود و نام انسان در کلام و کتاب او جاری است زیرا انسان مخلوق شریف او است آن هم شریف‌ترین. با این یقین که انسان و آنچه از طبیعت که پیرامون او، در اختیار اوست، جزیی است بسیار کوچک از کل هستی بی‌نهایت و نامحدود خلقت.

پس بر انسان است که در فرصتی و فراغتی که در حیات محدود خود می‌یابد به شکرانه همه نعمت‌های بی‌کران او از تجربیات خود و آنچه در زندگی آموخته و مورد قبول و پسند خاطرش قرار گرفته است بگوید و بنویسد زیرا دستیابی به دانایی در همه امور منوط به اسباب و وسایل است و انسان نیز وسیله‌ایست از وسایل دانا و ناطق و موثر.

این مجموعه تلاشی است حاصل نظرات استادان تعلیم و تربیت که همه چیز را مدیون آنان هستیم و تجربیات خود و همکارانی که مرشدوار ما را دستگیر بوده‌اند و سهم زیادی از این تجربیات را مدیون دانش‌آموزان خود هستیم که نکته‌هایی کودکانه از آنان گاهی درسی بزرگ برایم بوده است به هر حال اعتراف می‌کنم در منعکس کردن این نظرات و تجربیات به دست غواصی ناتوان و نا آشنا برای عرضه مرواریدهایی گران‌بها از این دریای بی‌کران و عمیق دانش تعلیم و تربیت کوششی انجام گرفته است. جست‌وجو در امر تعلیم و تربیت مستلزم معرفت به روان انسان و آشنایی به زیر و بم حیات معنوی و مادی او است و اهمیت این موضوع گاهی باعث انصراف از ورود در آن و رخصت جست‌وجوگر می‌شود. اما آدمی گاهی لازم است برای اینکه معنایی به زندگی خردی که عمری را در آن سپری کرده است بدهد آسان‌گیر باشد. ما از مذهب و مدنیت و ادبیات و علم و تاریخ ملت خود نمی‌توانیم و نباید غافل شویم. تمدن جهانی به دانش و اندیشه گذشتگان خود مدیون است. هنرهای ارجمند به جا مانده از معماری، پارچه بافی، تالیف، نقاشی، خطاطی، تذهیب، مجسمه‌سازی و یادگار دست و اندیشه هنروران بزرگ در علم حاصل تراوشات مغزی جست‌وجوگرانی چون رازی، ابن سینا، فارابی، ابوریحان، می‌باشد این مردان بزرگ چنان سوابقی مشعشع و پر عظمت برای ما فراهم آورده‌اند، از این توحیدی اجدادمان در ازمینه باستان از مذهب و آیینی که از دل صحرای سوزان عربستان برخاست و ما آنرا برای اعتلا و تکامل خویش پذیرفتیم و بر آن گردن نهادیم و از خلی دانشمندان و متفکران و ادیبانی که تهیه فهرستی از نام آنان چندین کتاب را به درد اختصاص خواهد داد، سخن نمی‌گوییم. حرف بر سر این است که این تمدن گرانبار و سنگین گذشته نباید ما را در افتخارات خود غرق نماید و باعث شود که ما از توجه و پیشرفت در علوم جدید غفلت کنیم و از قرن پربار تکنولوژی که انسان‌ها را به سرعت عزت و آسایش و سلامت می‌بخشد تنها به تقلیدی ظاهری دلخوش کنیم و با تظاهر به هماهنگی ظاهری با آن خود را فریب دهیم و مدعی شویم که آنان از معنویت بریده و به فساد گراییده‌اند. دانشمندان، کاشفان، مخترعان آنان را ندیده بگیریم و به مردم هرزه‌درا و لابلایی و بی‌بندبار آن که همه جوامع آلوده به این افراد است توجه کنیم و عقده‌ها را ترمیم

نماییم. اعمال و کوشش‌های تمدن‌آفرین و فرهنگ‌ساز آنان را ناشی از تنزل روح معنوی تصور کنیم. اجازه دهیم نحوه تعلیم و تربیت خودشان را به هزار رنگ و نیرنگ آلوده کرده به ما تحمیل کنند. کوشش کنیم که تکنیک جهانی صنعتی را با موارث معنوی و مذهبی و ملی خود در هم آمیخته و هماهنگ نماییم و همپایی با جهانی را که به سرعت در حال تکامل است پذیرا باشیم.

بکوشیم علم و صنعت جدید را با پشتوانه علمی و معنوی گذشته خود ثمربخش‌تر کنیم. این تحولات را اندیشه و تفکر و عمل کار ساده‌ای نیست مگر آن‌که در یک مسیر طبیعی و حساب شده از دوران کودکی که شروع آموزش و تعلیم است آغاز شود. توجه به آموزش و پرورش در دوره ابتدایی از آن نظر مهم است و باید سرلوحه کار دستگاه مسئول قرار گیرد و بی‌سند این سطور در این وجیزه به این امر پرداخته که: یک کلاس درس با عده از بچه‌ها شاگرد و برای مدت یکسال تحصیلی در اختیار کامل یک آموزگار مشخص قرار می‌گیرد. او در صورت داشتن اطلاع و مهارت در شغل خود می‌تواند نظرات تربیتی را بر آن عده در آن مدت تعلیم داده و حاصل کار خود را بیازماید و تغییرات مورد نظر آنان را مشاهده کند و کار فعالیت و شخص خود را نیز ارزیابی نماید. و نتیجه‌ای و بهره‌ای صحیح آن‌ها را که دلخواه جامعه ایده‌آل او است به دست آورد و دیگر آن‌که دبستان و سال‌هایی پسند که قبل از گاهواره تربیت و پرورش افراد یک مملکت است و سال‌های تحصیل در آن دوران از لحاظ مدت آموزش و آمادگی همه استعداد‌های طفل برای فراگیری پربارتر از همه دوران‌های تحصیل است و مناسب‌ترین زمان برای پی‌ریزی شخصیت او است. به قولی هم بدان دست که می‌پروردم می‌رویم. دیگر اینکه آموزگاران عزیز بیشتر از سایر افراد دست‌اندرکار آموزش و پرورش مستعد و محتاج به راهنمایی برای تکمیل مطالعات و تجربیات خود می‌باشند زیرا هم نوجوانند و نوجو و هم تواضع علمی ایشان در جهت اخذ مطالب وابسته به حرفه و شغلشان بیشتر از دیگران است و به علت حساسیت کار و توقع مردم و چشمداشت جامعه و دانش‌آموزانی که تشنه و طالب یادگیری هستند طالب و جست‌وجوگر کشف رموز کار خود می‌باشند برخورد با مطالبی از این دست را سرسری نمی‌گیرند.

این عزیزان همکار من می‌دانند هر قدر درباره حرفه خود بیشتر بدانند و ورزیده‌تر شوند کارشان از طرفی پربارتر و از سویی آسان‌تر خواهد شد، چه هر اندازه شغل معلمی و کار تعلیم و تربیت آگاهانه‌تر و با دانش و بصیرت بیشتر توأم باشد آسان‌تر پیش خواهد رفت و در غیر این صورت با نداشتن روش و ندانستن فن و مهارت آن را مشکل‌تر و به صورت کاری شدیداً خسته کننده و کشنده خواهند ساخت و این ندانم کاری او را در منگنه هزاران مشکلاتی که دانش آموز و مدرسه و اجتماع برایش فراهم می‌سازند خواهد فشرد. مطالعه این نوشته و از این قبیل کتاب‌ها برای معلمان عزیز کمک است در راه بهتر کردن کار و ثمرات حاصل از آن. برای دوره‌های بالاتر تحصیل از دبیرستان و هنرستان کار همکاران عزیز در ارایه تجربیات خود بسیار مغتنم و قابل توجه خواهد بود. آموختن فن تدریس و روش تعلیم علوم مختلف در میان کتاب‌های تربیتی ما جایس نیست. تعریف علوم و فواید علمی آن باعث تحریک استعداد و ذوق دانش‌آموزان را امر تحصیل خواهد شد. در دنیای آموزش شیمی دنیایی از ترکیب عناصر و ظرایف کشف مجهولات پیچیده عرضه می‌شود و علوم بی‌شماری از داروسازی، صنایع رنگ، فراورده‌های بهداشتی، کمک‌های به رشد گیاهان و نتایج و ثمرات زراعی و تهیه پوشاک و دیگر نتایج حاصل از این علم عرضه می‌شود. دبیران محترم فیزیک با توضیح درباره چرخ‌ها و هرم‌ها حرارت، نور، الکتریسیته دنیای مادی که پیرامون ما می‌چرخد و زندگی را آسان می‌سازد توجه دانش‌آموزان را به نتیجه حاصل از این علم جلب خواهند کرد. توضیح و تعریف دنیای علوم طبیعی، گیاه‌شناس، زمین‌شناس، رازهای تودرتوی طبیعت، ثروت‌های خداداد، اسرار خلقت و قدرت و عظمت آفرینش را جلوه خواهد داد و طلب علم را به ستایش خالق بزرگ و اسرار درون عالم و آدم خواهد کشید. دبیر ادبیات که در گفتن و نوشتن دستی توانا تر دارد زیبایی و لطافت هستی، تخیلات بی‌انتهای بشر، آفرینش و خلاقیت شاعران و هنرمندان را در معرض قضاوت خواهد گذاشت و ذوق زیبایی شناسی را برای اراستن و به جلوه گذاشتن زندگی تحریک خواهد کرد. دبیر ادبیات با شکافتن هنر و ادبیات این نتیجه را به دانش آموز القا خواهد کرد که صاحب ذوق شدن تنها به خواندن یا گفتن و شاعری و

داستان سرایی و اطلاع از زندگی سرایندگان آنها نیست. بلکه صاحب ذوق سلیم باغچه خانه خود را می‌آراید، درختان کوچه خود را سرسبز نگاه می‌دارد، لباس و خانه‌اش آراسته و نظیف است و بدین ترتیب در اختیار گذاشتن تجربیات این همکاران عزیز حاصلی پربار و مفید دارد و مطمئن باشند که اگر با خلوص نیت به این کار اقدام کنند خداوند آنان را مدد و یاری خواهد کرد.